

Щиждень уже, як від тата жодної звістки. Здається, переживання розірвуть дім на друзки. Спокій покинув його ще раніше — коли спалахнув Майдан. А як почалася війна, він — мов нерозірвана граната.

Мама не випускає телефон із рук і весь час шукає щось в інтернеті. Уся — ніби під'єднана до розетки. Або заціпеніло мовчить, або ридає. Часом так тремтить, що боляче на неї дивитися. Що казати їй і чи казати щось, Артик не знав.

Їхня сім'я майже з першого дня на війні, хоч над головами снаряди не рвуться. Війна випалює думки і розстрілює сни, бо там — тато. Пішов, тільки-но все почалося. З Майдану заскочив зібрати речі — і все. Нічого не пояснював. Нікого не слухав. Дід не втручався, і вже цим підтримував його. Артик не знав, як бути. Маму тато, мабуть, не чув, а може, вона йому нічого не казала.

Увесь день перед тим, як іти, він ніби ховався в себе. Кілька разів курили на балконі з дідом. Іноді підходив до Артика і міцно пригортав. Дуже скупий був на слова. Ніби хотів і не наважувався сказати щось важливе. Артик відчував, про що не міг говорити тато, і від того було лячно. Так ще ніколи й ні за кого не переживав.

Останні хвилини були тяжкі й уривчасті. Тато обхопив двома руками Артика, а в його словах була якась винуватість: «Не гнівайся — я мушу так». І пішов до машини, не оглядаючись. Відтоді кілька разів розмовляли телефоном. А потім зв'язок із ним обірвався.

Ех, був би зараз тато... Вони вже навчилися в серйозних ситуаціях бути разом. Точно порадив би щось. А так

доведеться самому видряпуватися з цієї халепи. Знову його накрив неприємний спогад про вчорашній день.

Учора Артик побився. На очах у всього класу. Ну, не стерпів. Не зумів стриматися, хоч і знав, що кулак — найгірший аргумент. Отак безголово піддався емоціям і рвонув на Кольку Хруща з кулаками. Хтозна, як би все закінчилося, коли б між ними не стала Ілона. Але ж як вона це зробила! Заступила собою хвалькуватого й зверхнього Кольку. Дотепер дзвенить у вухах їй: «Не смій!»

Думки болісно розривали Артика: «Навіщо вона так? Чому проти нього зірвалася?» Ілона ж не просто однокласниця йому. Скільки есемесок написав їй про те, як ставиться до неї. Навіть пробував сказати.

Ну, не вдалося тоді отак запросто. Погубив слова, думки. Ну, не вийшло. І що? Хіба так важко самій зрозуміти? А коли він, розгублений і збентежений, плутався з отими неслухняними словами, могла ж виручити. Але ні — лукаво спостерігала й мовчала. А може, так само, як і він, хвилювалася й не знаходила слів. Та лише Ілона знає, як було насправді. Якщо знає. Якщо їй цікаво те знати.

Сподівався, що та розмова (і не розмова то була, а щось таке...) — їхня таємниця. Чи, може, Ілона вже давно всім про те розказала, вигадавши ще щось, чого не було, — дівчата ж такі?

А тепер вона затято мовчить. Навіть не дивиться в його бік. Але ж добре знає, що то не звичайна хлопчача бійка була. Артик кинувся з кулаками, бо не міг стерпіти вибрик Хруща. А може, не хотів... Чи намагався показати, що з ним не можна так, як учинив Колька.

Був урок фізкультури. Після розминки Насос (усі знають, звідки це прізвисько у фізрука) знову взявся накачувати збиті м'ячі, а хлопці, як завжди, різалися у футбол. Заруба пішла крута, бо через тиждень — кубок школи. Кожен клас міг одночасно відправити на поле не більше семи гравців, а

їх, хлопців, у десятому «Б» — шістнадцять. І тільки Славкові Носярі місце в команді гарантоване, бо саме він, постійний її капітан, вирішує, хто гратиме, а хто чекатиме: може, і його покличуть на поле. Кому сидіти разом із дівчатами на лавці (їх там кілька біля майданчика, і трибунами їх не назвеш) — теж вирішує він. Усе у волі Славка — футбольного авторитета в класі. Та що там у класі — дорослі за руку з ним вітаються і спілкуються про футбол як із рівним.

У футболі Славко — над усіма. Хлопці вже змирилися із цим. Як і з тим, що дівчата, вболіваючи за клас, тримають очі тільки на Славкові й говорять найбільше про нього. Коли Славко на полі, Носярою його не називають, бо з м'ячем він — як Паганіні зі скрипкою. Що там вдавалося Паганіні, не бачив навіть Насос, який так сказав колись про Славка, а те, як він вправляється з м'ячем, як фінтами скошує у траву чи на асфальт тих, хто пробує м'яч у нього забрати, і заводить в істеріку воротарів, бачили всі.

Прізвисько «Носяра» прилипло до Славка вже давно. І точно не через ніс. Так прозвали його через прізвище — Носенко. А Катьці Бузинюк ніс Славка, мабуть, дуже подобається, бо обліпила ним у класі (ну не носом, а фотографіями Славка) все, де тільки знаходила безпечне місце, тобто те, куди не дістане всевидюче око Сови. Ну не сови, а класної керівнички — Ярини Микитівни Огірок. Звідки таке прізвисько — невідомо. Зовсім не клеїться до неї. Вона молода і часто прикольна.

Славко на тому уроці не грав. Він стояв за полем по центру майданчика і, мабуть, думав, кого брати в команду. Усе це відбувалося на очах дівчат — тих, що начебто грали у волейбол, і тих, що сиділи на лавці неподалік майданчика зі зрозумілих уже навіть хлопцям причин, пропускаючи урок фізкультури.

А на майданчику хлопці рубалися, аж м'яч стогнав. Тільки-но почалася гра, ніхто не шкодував ніг — ні своїх,

(7)

ні суперників. І не лише бажання прорватися у список Носяри ганяло ними. Футбол — то азарт боротьби. Там усі справжні, такі, як є.

Артик згадав татове: коли всі горять, потрібно зберігати витримку і не випускати з очей весь простір гри. Було таке відчуття, ніби тато поруч і допомагає підказками. Думка працювала на кілька ходів уперед. Устигав відкритися для пасу, розгадати маневр суперників і перехопити м'яч. А той слухався, наче Артик домовився з ним: летів туди, де його чекав, прилипав до ніг і знаходив після ударів сітку в кутах чужих воріт.

Славко, видно було по ньому, не вірив своїм очам. Не знав і Артик, що здатен на це. Та хіба він один раз уявляв себе таким на полі? Дівчата почали вигукувати його ім'я, і це Носярі вже не сподобалося. Раділи за Артика ті, звичайно, що переживали за його команду. Ілона ж стояла мовчки, притиснувши складені човниками одна на одну руки до грудей. Обличчя — ніби хтось украв у нього міміку. Жодного жесту. І жодного слова.

(8)

Артик відчув мстивий азарт грати для неї і проти неї. Не видаючи своїх думок, робив усе, щоб побачила, як уміє й може він і на що здатний Хрущ, за якого вона чомусь так переживає. Половина майданчика і майже всі трибуни (не скажеш — «лавочки») захоплювалися ним: їхня команда вигравала, і всі три голи забив він — Артик.

— Ну ти й розійшовся, старий, — закипав від радості Семко Артишок, сподіваючись, що ця перемога і його в збірну класу проштовхне.

Артик відповів йому поглядом, стараючись не видавати емоцій, ніби те, що відбувається, для нього звична справа. А потім прорвало на слова:

— Не розслабляємося, пацани, ще кілька банок закотимо — їх уже хитнуло, ще гол — і віндець! — кивнув на суперників.